

Булінг (цькування),

тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Булінг (цькування) проявляється через різні форми насильства, які вчиняються систематично по відношенню до однієї і тієї ж особи.

Це можуть бути прояви:

- 1) фізичного насильства,** що включає штовхання, зачіпання, підніжки, бійки, стусани, ляпаси, удари та інші дії, які завдають біль і тілесні ушкодження тощо;
- 2) психологічного насильства,** що включає образи, поширення неправдивих чуток, глузування, залякування, ізоляція, ігнорування, бойкот, відмова від спілкування, погрози, маніпуляції, шантаж тощо;
- 3) економічного насильства,** що включає дрібні крадіжки, пошкодження або знищення особистих речей, вимагання грошей, їжі тощо;

4) сексуального насильства, що включає образливі жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток, обмацування сексуального (інтимного) характеру та/або змісту тощо;

5) кібербулінг, який може проявлятися в різному вигляді:

- **перепалки, або флеймінг** – обмін короткими гнівними репліками в чатах, форумах, дискусійних групах тощо;
- **нападки** – повторювані образливі СМС-повідомлення, в меседжери, постійні дзвінки тощо;
- **обмовляння** – це розповсюдження принизливої неправдивої інформації через текстові повідомлення, фото, відео з використанням засобів електронного зв'язку;
- **самозванство або перетілення в певну особу,** використовуючи її акаунт в соціальних мережах, блогах, пошті, системі миттєвих повідомлень тощо;
- **ошуканство або видурювання конфіденційної інформації** (текстів, фото, відео) та її передача в Інтернеті або поштою тим, кому вона не призначалась;
- **сталкінг або кіберпереслідування** – це дії з прихованого вистежування, зазвичай зроблені нишком, анонімно, з метою нанесення психологічної або фізичної шкоди;
- **знімання на відео** реальних нападів з метою їх поширення в інтернет мережі або **хепіслепінг;**
- **використання інтернет-спілкування для подальшого вчинення дитиною певних дій,** зокрема використання її у сексуальних цілях (кібергрумінг) або доведення до самогубства («спільноти смерті»).

Булінг (цькування) відрізняється від сварки такими ознаками:

- ✓ систематичність (повторюваність) діяння (дії або бездіяльності)
- ✓ умисні дії (злий умисел)
- ✓ владний дисбаланс між кривдником і потерпілим
- ✓ відсутнє розкаяння у кривдника

Наслідки булінгу для потерпілого (жертви):

- Зниження якості навчання
- Підвищення агресії та перенесення її на інших
- Відсутність друзів, відсутність комунікативних навичок, усамітнення
- Схильність до нервово-психічних розладів та депресії
- Фізичне нездужання психосоматичного походження
- Занижена самооцінка
- Прояви девіантної поведінки

Наслідки булінгу (цькування) для кривдника(ниці):

- проблеми у стосунках з однолітками та дорослими
- надмірна агресія
- прояви асоціальної поведінки
- неблагополучне майбутнє
- недостатня соціалізація
- асоціальні риси особистості

Наслідки булінгу (цькування) для спостерігачів (свідків):

- досвід безсилля перед владою натовпу чи сильнішого, сорому за свою легкодухість
- відчуття безпорадності
- депресивний стан чи перезбудження
- небажання відвідувати заклад освіти

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

Адміністративна відповідальність:

- ✓ **Булінг (цькування) -**
штраф від 850 до 1700 гривень або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.
- ✓ **Булінг, вчинений групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -**
штраф від 1700 до 3400 гривень або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.
- ✓ **Булінг, вчинений малолітніми або неповнолітніми особами віком від 14 до 16 років, -**
штраф на батьків або осіб, які їх замінюють, від 850 до 1700 гривень або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.
- ✓ **Булінг, вчинений групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, вчинений малолітньою або неповнолітньою особою віком від 14 до 16 років, -**
штраф на батьків або осіб, які їх замінюють, від 1700 до 3400 гривень або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.

Кримінальна відповідальність до кривдника застосовується, якщо в його діях є ознаки складу злочину, зокрема, коли завдані тілесні ушкодження.

Цивільно-правова відповідальність за вчинення булінгу настає в результаті заподіяння матеріальної чи моральної шкоди, внаслідок вчинення булінгу.

ЩО РОБИТИ І КУДИ МОЖНА ЗВЕРТАТИСЯ, ЯКЩО ВИ СТАЛИ ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)?

- Звернутись до **Омбудсмена учасників освітнього процесу ПДАУ**,
каб. 407 ПДАУ; тел: 0661581196 (Viber);
схрiнька довіри
<https://www.pdau.edu.ua/content/ombudsmen-uchasnykiv-osvitnogo-procesu>
- **Телефон довіри ПДАУ - 0532 50-02-73;**
- Звернутися в **поліцію 102;**
- Звернутися на **Національну дитячу «гарячу лінію»:** 0 800 500 225 (безкоштовно зі стаціонарних) або 116 111 (безкоштовно з мобільних).
- **Полтавський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді - (0523) 562052**
- Звернутися до **мобільних бригад психологічної допомоги 0-800-500-335;**
- **Єдиний контакт-центр системи безоплатної правової допомоги 0 800 213 100.**
- За безоплатною правовою допомогою можна звернутись до **Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області**
Адреса: 36011, м. Полтава, вул. Європейська, 37/40; тел. (0532) 56-26-66.
- **Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103.**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ОМБУДСМЕН УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ ПДАУ

ПАМ'ЯТКА
для здобувачів вищої освіти

**ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ
(ЦЬКУВАННЮ)**

Полтава - 2022